

Tomáš Vášek

tomáš vášek

Praha, Pražská konzervatoř

Julius Hůlek

Začátek festivalového koncertu (25. 11.) **Tomáše Váška** (1957) byl dramaturgicky kuriózní, ale zároveň, a to i po obsahové stránce, nanejvýše vítaný a charakteristický. Připomenuli jsme si totiž osobnost, jejíž jméno stojí v záhlaví festivalu, samotného *Rudolfa Firkušného* (1912–1994). Interpret Firkušného vzpomněl jako skladatele. Tvrdí se, že ke kompozici měl pozdější světoznámý pianista nemenší vloh jak ke hře na klavír a už v pěti letech se v této disciplíně stal Janáčkovým žákem. Právě z tohoto raného období, přesněji z let 1919 až 1922, pochází pětice Firkušného klavírních skladbiček, které koncert otevřely v následujícím pořadí – *Humoreska č. 1 Fis dur*, *Humoreska č. 2 Es dur*, *Zastaveničko*, *Lístek do památníku*, *Humoreska č. 3 H dur*. T. Vášek, jak známo, rád otevírá či objevuje neznámé či zapomenuté oblasti světa klavírní kompozice a toto byla ukázka svého druhu přímo kabinetní. Na skladbičkách samotných byla znát zdařilá snaha začínajícího autora vyrovnat se s formální výstavbou a na Váškově hře zase veitění se do dávného elánu mladičkého pianisty, který se chce v dobrém slova smyslu předvést. Vložil sem, ovšem se vši decentností, svůj charakteristický expresivní fortel, zvláště působivě vyzněla poetičnost *Lístku* a hravost poslední *Humoresky*, publikum bylo zjevně potěšeno.

Původně klavírní *Suíta A dur*, op. 98, vzniknuvší v těsném sousedství premiéry „Novosvětské“ symfonie *Antonína Dvořáka*, byla autorem zanedlouho instrumentována a počítá se k jeho nejhranějším skladbám, zatímco klavírní originál je uváděn jen výjimečně. Pětivětý celek otevřelo pro interpreta příznačně dynamicky vervní, až robustní Moderato, prokrvené drobnými agogickými zvolněními, místy s jemným dynamickým pohybem a markantní melodickou linkou, což ostatně spoluutvářelo průběh i dalších vět, spřízněně hned v následujícím Moltu vivace, kde počáteční „náraz“ zjemnil poetické kontrasty uvnitř věty. Epizodicky mile vyzněla prostřední třetí věta s náladovými ozvuky známé *Humoresky*, zatímco v předposlední a závěrečné větě se interpretace odvíjela gradací vnitřně bohatě tvarovaného dynamického obrazu završeného patetickým vrcholem.

Charakteristická ukázka toho, jak Vášek svým způsobem dokáže nejen splnit, ale i přesáhnout limit autorova sdělení. Váškův robustní patos, ovšem tentokrát v grandiózní koncepci, právem rozezněl *Dvě rapsodie*, op. 79 Dvořákovy příznivce *Johannesa Brahmsa*. Zde ještě s účinnějším úhozem bylo rozvinuto dynamicky i barvou bohatě odstíněné dění vnitřních hlasů klavírní sazby, s důrazem položeným na dramatismus a vzájemný kontrast dílčích celků. Zejména ve druhé Rapsodii jsme vnímali osobitě obsahový interpretův výklad s rostoucí kumulací exprese, vše vygradováno na stále rozsáhlejších dílčích plochách a vypointováno strhujícím závěrem. Zde T. Vášek opravdu „poptal a našel“ sám sebe.

Pod dojmem výrazového habitu interpretova projevu ani nepřišlo na mysl zabývat se technickou stránkou jeho hry. Myslím, že zcela důvodně, vzato z úhlu pečlivě připravené a suverénní jistoty. Tento aspekt jsme si totiž v jistém paradoxu mohli patrněji uvědomit až po přestávce v „duálním“ celku *Andante spianato et Grande polonaise brillante*, op. 22 *Fryderyka Chopina*. I zde se Vášek projevil charakteristickým smyslem pro patos a pro utváření melodické linky, pro odstíněné doprovodné figurace, a hlavně žádoucí a vyhraněnou samostatností obou rukou, bez toho by byl Chopin nemyslitelný. Ovšem svou bytostnou, i když uměřenou expresivitou Chopina zároveň opět „přesahoval“, takže odezva skalních přívrženců chopinovské poetiky by zřejmě nezůstala bez pozámek. Nicméně i na takový výklad má interpret své právo.

Zato dominantní, a navíc kreativním obsahem obdařená Váškova virtuosita plně došla svého naplnění v závěrečném „triptychu“ *Venezia e Napoli Ference Liszta*. Zde vsutku naplno rozvinul budování vnitřně samostatných pásem klavírní faktury s témbrově intenzivnějším efektem úhozu, s patrnějším podílem zvýšené, neklidné náladovosti, včetně ozvláštnění charakteristických citátů a poryvů v toku sdělení, ale také místy až karikujícího vtípu. Výklad, jakým T. Vášek obdařil virtuózní Lisztovo dílo, vyvolal obdivný respekt publika projevený momenty napjatého ticha, očekávání a soustředění v sále, a nakonec zaslouženými ovacemi spontánního obdivu.